

Hea klient!

Jälle kord on üks aasta lõppenud ja uus alanud ning käimas on möödunud aasta kohta kokkuvõtete tegemine. Juba praegu võib julgelt väita, et möödunud aasta oli enamikele loomapidajatele suhteliselt edukas, kuid seekord saavad ka aretusorganisatsioonid möödunud aastat edukaks lugeda ja seda ka rahvusvahelises mõttes.

Jõudluskontrolli Keskuse (JKK) jaoks oli oluline ICARi eritempli saamine, mis andis meie tehtud tööle rahvusvahelise tunnustuse. Eesti jõudluskontrolli tase oli niivõrd muljetavaldav, et mind esitati JKK esindajana ICARi inspektoriks, mis annab võimaluse osaleda ICARi juhatuse töös. Eesti Tõuloomakasvatuse Ühistu tõestas erinevate Euroopa riikide holsteini tõu aretajatele meie piimatootmise head taset, korraldades Euroopa Holsteini ja Punasekirju Holsteini Konföderatsiooni tegevjuhtide koosoleku, mille raames näidati tegevjuhtidele ka Eesti paremaid karju. Eesti punase tõu aretust tunnustas Euroopa Punaste Tõugude Assotsiatsioon, valides Tõnu Põlluääre organisatsiooni presidendiks. See võimaldab kaasa rääkida erinevate Euroopas levinud punaste tõugude aretamises.

Eesti Lihaveisekasvatavate Seltsi pikaajalise töö tulemusena on poeletiidele jõudnud kodumaine lihaveise liha. Lisaks toimus Ülemaailmse Herefordi Assotsiatsiooni peasekretäri visiit Eestisse. Kuid see on vaid põgus ülevaade möödunud aastast.

Loodetavasti osutub alanud aasta Eesti loomakasvatusele sama edukaks!

Kaivo Ilves
Jõudluskontrolli Keskuse direktor

Uudised**Aasta töötaja ja Päikesekiir**

Juba neljandat korda valib JKK oma töötajate seast Aasta töötaja. Tiitel omistatakse töötajale, kelle töö on kõige rohkem tunnustamist väärt. 2006. aasta JKK Aasta töötaja on sigade ja muude loomade sektori juhataja Külli Kersten.

Kolmandat korda valisid JKK töötajad endi seast kolleegi preemia "Päikesekiir" laureaadi. Päikesekiire tiitel antakse välja töötajale, kes on kaastöötajate arvates kõige sümpaatsem, säravam ja lahkem kolleeg. 2006. aasta Päikesekiireks valiti autojuht Villem Timma.

Uus hindamismudel

Senisest täpsema ja usaldusväärsema tulemuse saamiseks kasutame alates 2006. aasta novembrist jõudlustunnuste ja udara tervise tunnuste geneetilisel hindamisel kaasaegset, nn juhuslike regressioonikordajatega kontrollpäeva loomamudelit, kus igale pullile arvutatud aretusväärtuse saame väljendada tema individuaalse laktatsioonikõvera kaudu.

Lineaarse hindamise andmed pihuarvutile

Jõudluskontrolli Keskusel valmis rakendus lineaarse hindamise andmete registreerimiseks pihuarvutile. Rakendust on katsetanud ETKÜ spetsialistid loomade hindamisel. JKK tavapärasel andmehõivel on kaks töömahukat sammu - sündmuste registreerimine paberil ja nende põhjal hilisem andmesisestus arvutisse. Pihuarvutil saab sündmuste registreerimisega vajalik töö korraga tehtud. Sel viisil hoitakse kokku tööjõudu, vigade tegemise võimalus on väiksem ning andmete registreerimise saab programmeerida kiireks ja mugavaks. JKK usub, et andmete kohapealse elektroonilise registreerimise päralt on jõudluskontrolli läbiviimise tulevik.

Toimus seminar "Tarkusi seakasvatajale"

JKK korraldas 2006. a novembris Pärnus seminari "Tarkusi Seakasvatajatele". Varem on JKK korraldanud sarnaseid seminare piimaveisekasvatajatele.

Lektoritena esinesid teadlased Eesti Maaülikoolist (EMÜ). Tiiu Saare ettekanne käsitles põrsaste kõhulahtisuse ja võdrutusjärgse kangumise põhjuseid. Saime põhjaliku ülevaate sigade tsirkoviirusest ja proliferatiivsest enteropaatiast. Professor Meili Rei rääkis liha kvaliteedi mõjust lihatoodetele. Alo Tānavots tutvustas ultraheliaparaadi tööpõhimõtteid ning kultide hindamistulemusi. Sooja vastuvõtu osaliseks sai Mati Roasto ettekanne toiduhügieeni ja -kontrolli ning toiduohutuse ja seakasvatuse teemal. Huvitav oli kuulata Ragnar Lemingu ettekannet sigade käitumise ja heaolu teemal, sest paljud praegustest spetsialistidest ei ole seda koolis õppinud. Väga suurt huvi pakkus Vaike Paasi kui praktiku ettekanne oma kogemustest emiste tiinestamisel OÜ Pihlaka Farmis. Aretusprogrammi "Marmorliha" eesmärkide kaasajastamisest rääkis Eesti Tõusigade Aretusühistu juhatuse esimees Raivo Laanemaa.

Tagasisidelehtedelt selgus, et seminar vastas osalejate ootustele. Rahul oldi nii korraldusliku poolega kui ka esinejate ja ettekannetega. Eriti kõrgelt hinnati Mati Roasto, Vaike Paasi ja Ragnar Lemingu ettekandeid. Väga oluliseks peeti ka ühise koosolemise võimalust.

Paljud seminaril osalenud tuleksid seminarile ka tulevikus. Edasistel seminaridel soovitakse esinema rohkem praktikuid (seakasvatajad, farmijuhid), samuti söötmisspetsialiste ja veterinaare.

Täname kõiki esinejaid ja osalejaid ning loodame, et saame sarnastel seminaridel kokku ka edaspidi!

Uuendused

Alates 2006. a novembrist on võimalik kõigil soovijatel kontroll-lüpsid JKKsse edastada elektrooniliselt (Vissuke → Sündmused → KL). Kui siiani oli kontroll-lüpside edastamiseks kaks moodust –

laudalehel või failina, siis nüüd saab iga lehma tulemused registreerida Vissukeses. Andmed on võimalik sisestada ette kuvatud nimekirja järgi või loomapidajale sobivas loomade järjestuses. Kõigi andmete

elektroonilise edastamise korral ei ole JKKsse laudalehte enam vaja saata. Sel juhul tuleb igasse piimaproovikasti kindlasti lisada saateleht.

Lihaveiste jõudluskontrolli tähtsusest

Lihaveiste jõudluse näitajad on karjamajandamise juhtimise üks põhilisi vahendeid, nagu ka geneetilise hindamise andmed ning aretus tervikuna.

Jõudluskontroll on vajalik toiming selleks, et

- välja selgitada paremini kasvavad loomad oma karjas ja võrrelda neid teiste karjadega;

- vältida sugulusaretust, jälgides põlvnemist;

- selgitada välja paremad pullid, kelle järglased kasvavad paremini, annavad rohkem elusjärglasi, kelle tütreid on kergema poegimisega, kelle järglased on suurema lihakeha massiga.

Selleks on hädavajalik koguda maksimaalselt palju andmeid, et tagada andmete võimalikult täpne kasutatavus looma jõudluse hindamisel. Vajalik on kõikide loomaomanike huvi ja koostöö.

Lisan väljavõtte lihaveiste jõudluskontrolli läbiviimise meetodikast.

Lihaveiste jõudluskontroll on lihatõugu veiste jõudlus- ja põlvnemisandmete regulaarne kogumine, registreerimine, töötlemine, säilitamine ja analüüsimine nende geneetilise väärtuse hindamiseks ning majandamisotsuste tegemiseks.

Lihaveiste jõudluskontrolli eesmärgiks on välja selgitada veiseliha tootmise eesmärgil kasvatatavate lihaveiste jõudlus, parandada veiseliha kvaliteeti ja suurendada tootmise rentaablust.

Jõudlusandmete kogujaks on loomaomanik või tema poolt volitatud isik, kellega loomaomanik on sõlminud sellekohase lepingu, kes kogub ja registreerib lihaveiste jõudlusandmed ja edastab need Jõudluskontrolli Keskusele (edaspidi JKK).

Jõudlusandmete koguja võib jõudlusandmeid koguda, kui ta on läbinud jõudlusandmete kogumise koolituse ja talle on väljastatud jõudlusandmete koguja tunnistus (atesteerimine).

Jõudluskontrolli teostamine, sündmuse kogumine

- Lihaveiste jõudluskontrolli võivad teha kõik loomapidajad, kes kasvatavad lihatõugu lehma ja noorloomi aretusloomadeks ja/või veiseliha tootmiseks.

- Jõudluskontrolli all olevas karjas kogutakse andmeid kõikide karjasolevate loomade kohta.

- Jõudlus- ja põlvnemisandmete pidamise ja olemasolu tõestuseks peab jõudlusandmete koguja pidama algarvestust elektrooniliselt või paberkandjal (Lihaveiste jõudluskontrolli raamat), kus on registreeritud järgmised andmed: looma reg. number, tõug, tõulisus, sünniaeg, ema ja isa.

- Iga poegimise järel registreeritakse vasika isa ja ema, poegimisaeg, -kord, -raskus ning vasika sugu, reg.number ja sünnimass.

- Sünninud vasika isa määratakse sobiva seemenduse või paarituse järgi ning vasika tõuks loetakse isa tõug. Sobiva seemenduse või paarituse info puudumisel või mitte sobiva seemenduse olemasolu korral jääb loom andmebaasis isata ning isa määramine toimub geneetilise ekspertiisiga.

- Registreeritud peavad olema kõik seemendus- või paaritusajad ning kasutatud pullide nimed ja tõuraamatu numbrid.

- Lehmade ning lehmnoorkarja seemendamise andmed edastatakse JKKle aretusühingu kaudu. Paaritused esitab jõudlusandmete koguja.

- Loomade ostu-müügi korral registreeritakse kuupäev, ostja-müüja andmed ja looma kehamass.

- Importloomade põlvnemine saadakse aretusühistu poolt edastatud põlvnemistunnistustelt.

- Põlvnemisandmetes tõu ja isa andmete muutmine on võimalik vaid aretusühistu spetsialisti poolt kinnitatud dokumendi alusel

või looma geneetilise ekspertiisi tulemuste alusel.

- Veise karjast väljamineku korral registreeritakse kuupäev, põhjus ja kehamass või tapamajas hinnatud rümba mass, lihaklass (SEUROP), rasvasusklass (1,2,3,4,5).

- Noorloomadel registreeritakse kehamassid:

- vasikatel sünnimass nädala jooksul pärast sündimist,

- 200 päeva mass kaalutuna või mõõdetuna vanusevahemikus 150-250 päeva ja

- 365 päeva mass kaalutuna või mõõdetuna vanusevahemikus 325-405 päeva.

Kaalutakse 1 kg täpsusega, mõõdetakse 1 cm täpsusega. Kaalumised ja/või mõõtmised tehakse kõikidele jõudluskontrollis olevate lehmade järglastele.

Kogutud andmed edastatakse JKKle kord kvartalis.

Senine lihaveiste jõudluskontrolli süsteem ei ole rahuldanud lihaveisekasvatajaid. Jõudlusandmete edastamine on toimunud liiga aeglaselt ning harva. Seega kasvatajate vähesel hulgal andmete edastamisel on piiratud omakorda aretajate võimalused aretusotsuste tegemisel. Nii on tekkinud suletud ring ning tulemid ei aita kasvatajat ega aretajat.

Et lihaveiste kogutavad andmed koonduksid operatiivselt JKK andmebaasi, on JKKs koostöös Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu ja Eesti Lihaveisekasvatajate Seltsiga valminud internetirakendus, mis võimaldab loomaomanikul kogutud andmeid igal ajal registreerida ja saada operatiivselt ülevaadet karja seisust. Süsteem on avalik kõigile jõudluskontrollialustele karjadele alates 2006. a novembrikuust. Esiatse jõudluskontrolli andmete kogumise programmi edasiarenduse eesmärgiks on luua eelkõige lihaveisekarja majandamise süsteem, kasutades selle loomise juures võimalikult palju kasvatajate tagasisidet ning ettepanekuid. Programmi edukas areng sõltub kasvatajate ja arendajate heast koostööst. Selleks on programmi avalehel olemas foorum, mille kaudu saab tõstatada probleeme ja arutleda süsteemi üle, samas on see integreeritud lihaveiste jõudluskontrolli süsteemiga. Foorumis on võimalik teha ettepanekuid ning seal saavad olema ka teated programmi muudatuste ja täienduste kohta. Teretulnud on kõik head ettepanekud ja ka diskussioon.

Kuidas on võimalik programmi kasutada? Andmete sisestamise eelduseks on interneti olemasolu. Edasi tuleb taotleda JKKlt kasutajakonto. Selleks tuleb täita avaldus elektroonilise teenuse kasutamise kohta. Blankett on saadaval JKK kodulehel www.jkkeskus.ee klõpsates LIHAVEISED → VORMID. Kasutajanime ja salasõna olemasolul tuleb kasutada aadressi: www.jkkeskus.ee/lihaveised. Kõigepealt tuleb läbi lugeda kasutusjuhend, seejärel sisestada paremal tühja kasti oma karja jõudluskontrolli kood (kui kasutatakse enam kui ühe karja andmeid). Edasi avaneb karja kohta info ja sorteerimise võimalused, mida on võimalik ka välja printida. Sündmuste sisestamiseks tuleb klõpsata SÜNDMUSED → SÜNDMUSTE SISESTAMINE ja sisestada oma karja kohta kõik vajalik info. Ülevaade on kogu karja kohta, eraldi nimekirjad lehmade, lehmikute, pullikute ja sugupullide kohta. Looma numbril klõpsates avaneb looma põlvnemine ja andmed, mis on sisestatud.

Lisaks on plaanitud erinevate analüüside kättesaadavus, võrdlused pullide ja järglaste viisi jms. Loodame, et on loodud tööks vajalik vahend ja andmete liikumine andmebaasi paraneb ning kiireneb tunduvalt. Samas ei pea saatma enam tülikaid pabervorme JKKle.

Jõudu tutvumisel ja julget pealehakkamist sündmuste sisestamisel!

Reet Toi

Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu
lihaveiste aretusspetsialist

Kuidas vähendada kõrvamärkide kadumist

Kõrvamärkide kadumist ja purunemist mõjutavad kõrvamärkide ja märgistamise kvaliteet ning farmis valitsev olukord. Kuna Eestis kasutatakse alates 2000. aastast firma Allflex kõrvamärke, on kõikides karjades kasutusel ühesuguse kvaliteediga kõrvamärgid. Kõrvamärkide kao protsent on karjades aga väga erinev. Viimase aasta jooksul on Eestis 100 veise kohta asendatud keskmiselt 7 kõrvamärki (vaatluse all olid karjad, kus on rohkem kui 100 lehma ja lehmikut). Siiski on karju, kus see number on 35-40 või vaid 1-2. Seega ei saa kõrvamärkide kadumises süüdistada nende kvaliteeti, vaid põhjust tuleb otsida märgistamise kvaliteedi ja karjas valitsevate tingimuste hulgast.

Märgistamisel on oluline paigaldada kõrvamärk kõrva keskele. Kõrvamärgi paigaldamisel kõrva tipu lähedale või kõrva äärtesse on selle kõrvast rebenemise oht suur. Prantsusmaal läbi viidud uuringu kohaselt on vaid 62% kõrvamärkidest löödud kõrva keskele. Suur osa märkidest (18,8%) on löödud kõrva ülemisse äärde ning 5,3% märkidest paiknesid kõrva tipus.

Kõrvamärk tuleb paigaldada nii, et suurem, nupuga osa, oleks kõrva seespool. Nii on vähem võimalusi selleks, et kõrvamärk jääks sulu- või söödasõime piirete taha kinni. Valepidi paigaldamine suurendab kõrvamärkide kadu kuni 50%.

Kõrvamärk tuleb paigaldada ühe kiire vajutusega. Teise kõrvamärgi panemine on raskem, kuna loom teab, et talle tehakse haiget ning ta võib hakata rabelema. Seetõttu on vajalik looma pea enne märgistamist korralikult fikseerida.

Kui kõrvamärk on paigaldatud, tuleb märgi mõlemat osa liigutada üksteise suhtes ca 45° võrra, et tagada kõrvamärgi poolte liikuvus. Selleks, et ära hoida põletikku märgistamishaavas, on soovitatav kõrvamärgi teravikuga osa enne kõrva panemist kasta desinfitseerivasse lahusesse või pihustada kõrva pärast märgistamist desinfitseeriva lahusega.

Kindlasti tuleb märgistamisel kasutada õigeid, just konkreetsete märkide paigaldamiseks mõeldud töökorras märgistamistange. Märgistamistangide nõel ei tohi olla kõver ega murdunud, sest vigaste tangidega ei ole võimalik märke lõpuni kinni suruda.

Kui kõrvamärgid on paigaldatud õigesti, kuid märkide kadu on siiski suur, tuleb põhjust otsida loomade pidamistingimustest. Laudas avaldab märkide kõrvas püsimisele suurt mõju lauda sisustuse seisukord. Suurem on kõrvamärkide kadu lautades, kus on tihedad sõimevõred ning künade ja muude piirete servad on katkised. Sõimevõrele tuleks eelistada lihtsaid sõimepiirdeid. Kui laudas kasutatakse kõikvõimalike asjade kinnitamiseks nõõri või traati, võivad kõrvamärgid nendesse takerduda ning tagajärjeks on lõhkinge kõrv ning kadunud märk.

Karjamaal on suurem kadu sellisel puhul, kui piirdena kasutatakse okastraati. Kõrvamärke kaob vähem, kui karjamaa on piiratud elektritaraga või paralleelsetest lattidest aiaga. Kui karjamaa on võsastunud ning seal on puutüükaid, kände vms, siis on loomadel rohkem võimalusi märkid kaotada.

Tähelepanu tuleb pöörata ka loomade sanitaarsele seisukorrale – kui loomad sügavad ennast mingil põhjusel väga palju, on oht, et sügamise käigus jääb kõrvamärk kuhugi kinni ning rebeneb kõrvast. Samuti tuleb jälgida seda, et vasikad ei imeks pärast jootmist üksteise kõrvu.

Kõrvamärkide asendamine võtab aega ning alati ei ole lihtne lüüa asendumärki täiskasvanud veisele. Seetõttu soovitame kriitilise pilguga üle vaadata kohad, kus veised liiguvad, et kõrvaldada kõrvamärkide kaotamise võimalikud põhjused.

Aire Pentjärv

Väliteenistuse osakonna juhataja

Rakvere tõi Eestis turule lihaveise tooted

Rakvere Lihakombinaat tõi koostöös Eesti Lihaveisekasvatajate Seltsiga (edaspidi Selts) esmakordselt Eestis turule tootesarja, mis on valmistatud Eestis kasvatatud lihatõugu veistest. Seltsi esimees Leino Vessarti sõnul Eestis lihaveistest puudust ei tule, kuna lihaveise kasvatuses tegeleb üha enam talupidamisi.

Müügil on toodud Eesti lihaveistest delikatess hakkliha, laagerdatud sisefilee, välisfilee ja tagaosa sisetükk. Kõigepealt on alustatud müüki Selveri keti kauplustes.

Rakvere Lihakombinaadi turundusdirektori Anne Mere sõnutsi aitab lihaveisest toodete sari kindlasti suurendada eestlaste huvi kodumaise veiselihaga vastu.

Rakvere Lihakombinaadi liha tootejuht Enn Tobrelutsu sõnul on lihaveise liha suur eelis selle küpsemiskiirus. Kiire küpsemise tagab liha laagerdamine, mille tulemusel lagunevad sidekoed ning liha muutub pehmemaks ja saab paremad maitseomadused.

Lihaveise liha laagerdamine toimub pakendatud kujul ühtlasel temperatuuril (0...+2° C) kuni kahe nädala jooksul. Küpsenuna on laagerdunud lihaveise liha hõrk ja ülimalt pehme, valmistamisaeg tunduvalt lühem, omandab paremini maitseid ning saadav maitseelamus on suurem kui laagerdamata lihal.

Valmistamissoovitused

- **Lihaveise välisfilee** on parim praadimiseks pihvidena. Sobib ka grillimiseks, moorimiseks, ribadena *woki-* ja pajarooga, suure tükina *barbecue-*, suitsu- või praeahju. Maitsevad on täidetud fileerullid ja -taskud.

- **Lihaveise sisefileest** saab valmistada parimaid roogi – piprapihve, fileemedaljoni. Samuti sobib täidetuna ahjus küpsetamiseks, grillimiseks, praadimiseks.

- **Lihaveise tagaosa sisetükk** on parim guljašiks ja bõfstrooganoviks. Sobib ka *woki-* ja pajarooga, lõikudena praadimiseks ning grillimiseks, samuti ideaalne ahjupraeks.

- **Lihaveise delikatess hakklihast** valmistatakse hakk-kebab, hakk-kotlette, lihapalle, täidetud hakkliharulle, panni- ja *wokiroogasid*, hakkliha kastmeid jne.

Veiselihaga küpsetamisel kasutatakse kolme küpsetusastet:

1. KÜPS (*welldone*) – läbiküpsenud, pealt pruunistatud ja keskelt täiesti küps, liha sisetemperatuur vähemalt +71° C.

2. POOLKÜPS (*medium*) – keskmiselt küpsenud, pealt pruunistatud, keskelt pooltoores (punakas kuni roosa), liha sisetemperatuur +60...+55° C.

3. POOLTOORES (*rare*) – pealt kergelt pruunistatud, keskelt toores (punane), liha sisetemperatuur +50...55° C.

Liha küpsuse (st sisetemperatuuri) kontrollimiseks on parim võimalus kasutada spetsiaalset liha pulktermomeetrit. Igasuguste sisselõigete tegemine paneb lihamahlad kiiremini jooksuma. NB! Mida rohkem liha torgime, seda kuivemaks see muutub. Küpsenud lihal võiks lasta enne serveerimist veidi fooliumi all seista (u 5-10 minutit), et lihamahlade liikumine peatada. Nii ei valgu vaagnale liigselt vedelikku.

Grillimine ja praadimine – lõigu paksus 2 cm (*medium*):

Lihaveise sisefilee: 1-2 min ühele poolele

Lihaveise välisfilee: 2-3 min ühele poolele

Lihaveise tagaosa sisetükk: 3-4 min ühele poolele

Praadimiseks aja eelnevalt pann tuliseks. Ahjus küpsetamisel kuumuta ahi eelnevalt 180° C-ni. Küpsetamise aeg sõltub koduse ahju eripärast.

Toredaid maitseelamusi ka kõikidele lihaveisekasvatajatele!

Väljavõtte pressiteatest (01.11.2006) ja
tootesarja tutvustusest koostas

Reet Toi

Tutvumas Soome jõudluskontrolliga

Möödunud aasta oktoobris külastas Jõudluskontrolli Keskuse (edaspidi JKK) 15-liikmeline grupp Soome Vabariiki. Kahepäevase reisi eesmärgiks oli tutvuda Soome aretus- ja jõudluskontrolli süsteemiga, keskendudes peamiselt piimaveiste jõudluskontrollile. Lootsime üht-teist õppida ja mõne hea idee ka Eestisse kaasa tuua. Reisisihi valikul olid määrava tähtsusega 3 asjaolu:

1. Soome jõudluskontrolli süsteemi hea tase, mida on rahvusvaheliselt tunnustatud 2006. aasta ICARi kongressi korraldusõiguse andmisega.

2. Meie vastuvõtja, Soome piimaveiste jõudluskontrolli eest vastutav, ProAgrias töötav Juho Kyntäjä on töötanud ka Eestis, mistõttu tunneb ta meie olukorda ja räägib päris hästi eesti keelt. Tagantjärele tarkusena võin väita, et reisi planeerides alahindasin seda asjaolu.

3. JKK ei ole Soomes “õpipoiss”, sest soomlased võtsid oma praegu kasutusel oleva andmebaasimudeli üle just JKKlt. Seega on nad teadlikud meie tasemest, mis on oluline eelkõige seetõttu, et kohtumisel ei räägita näiteks loomade märgistamise vajalikkusest jõudluskontrolli läbi- viimisel.

Millised aga on Soome ja Eesti jõudluskontrolli süsteemide peamised erinevused?

Erinevus on juba organisatsioonilises ülesehituses. Kui Eestis tegeleb JKK jõudluskontrolli tsükliga algusest lõpuni, siis Soomes on see erinevate loomapidajatele kuuluvate organisatsioonide vahel jaotatud. Näiteks:

- piimaproovide kokkuvedu ja piimaproovide analüüsimeetodite teostab Valio piimatööstus;

- kogu andmetöötlus ja infotehnoloogiline arendus (programmeerimine) toimub andmetöötluskeskuses Maatalouden Laskentakeskus;

- jõudluskontrolli ideoloogiline arendamine ja keskne juhtimine toimub ProAgria keskuses, kus aretusorganisatsiooniga FABA tihedat koostööd tehakse;

- piirkondlik jõudluskontrolli korraldamine koos erinevate nõustamisvaldkondadega toimub ProAgria piirkondlikes kontorites.

Andmetöötlus, aretustöö ja jõudluskontroll toimub küll erinevates organisatsioonides, kuid tegemist on ühe organisatsiooni tütarfirmadega.

Loomapidajale on üheks suuremaks ja ka olulisemaks erinevuseks see, et Soomes on kõik loomakasvatusega seotud andmed ühes andmebaasis (jõudluskontroll, veterinaaria, loomade registri andmed ja ka piimakvoodi täitmine), seega on sealsele loomapidajale võõras andmete topeltesitamine või Eestis toimuv järelkontroll-lüps. Viimast just seetõttu, et jõudluskontrolli andmeid võrreldakse jooksvalt kvoodiandmetega. Järelkontroll-lüps tehakse ainult üksikutele juhtudel kõrgetoodangulistest karjadest.

Soome süsteemi tugevus on kindlasti jõudluskontrolli (loe: karjakontrolli) süsteemi laiaulatuslikkus, mis hõlmab kogu majapidamist toodangutest majandusliku tasuvuseni.

Toimunud reis andis meile kinnitust Soome väga heast tasemest, mille eelduseks on eelpool mainitud ühine andmebaas ja hea nõuandesüsteem. Õnneks ei ole ka Eestil põhjust häbenemiseks, sest meil on jõudluskontrolli süsteem küll väikese mahulisem, kuid andmete kvaliteedi osas oleme loodetavasti paremadki ehk oskar-lutsulikult: “kui kogu rehkendust ei jõua teha, siis tee pool, aga tee hästi!”.

Kaivo Ilves
Direktor

Tööjuubelid

01.01.2007 Ly Kogermann – 15

www.jkkeskus.ee
keskus@jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus

Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A, Tartu 50094

Tel 738 7700

Faks 738 7702

Piimaveiste ja kitsede jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Harju-, Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga-, Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru, Pärnu-, Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Põlvnemisandmed (veised)	738 7756
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7735
Raamatupidamine	738 7700

Labor

Kreutzwaldi 46, 50094 Tartu	
Tel.	738 7726
Faks	738 7724
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade zootehnikud

Harjumaa	Maire Põhjola	Tuleviku 3, Laagri, Harju mk		gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Ly Kogermann	Mäe 2, Käina	tel 463 1147	gsm 516 7815	E 9.00-14.00
Ida-Virumaa	Ludmilla Aan	Rakvere 27, Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10, Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00; K 9.00-12.00
Järvamaa	Anne Rosenberg	Prääma küla, Paide vald	tel 385 0286	gsm 510 3312	E 9.30-12.00; K 9.30-15.00
Lääne-Virumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2, Rakvere	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Posti 30, Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1, Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Malle Unt	Haapsalu mnt. 86, Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7878	E 10.00-14.00
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6, Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Aarne Põlluäär	Kohtu 10, Kuressaare	tel 453 1352	gsm 517 4320	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215, Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Lai 19, Valga	tel 764 1754	gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Aini Maalmeister	Vabaduse plats 4, Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11, Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	T 10.00-13.00

NB! Alates jaanuarist asub Harjumaa kontor uuel aadressil: Tuleviku 3, Laagri, Harju maakond.